

ADMIRAL NJEGOVO IMENOVAN A MORNARIŠKEGA POVELJNIKA IN AČELNIKA MORNARIŠKE SEKCIJE VOJNEGA MINISTRSTVA.

Cesar je izdal na brodogovornega poveljnika admirala Njegova lastno ročno pismo, s katerim ga imenuje za mornariškega poveljnika in načelnika mornariškega oddelka vojnega ministrstva. Ostane pa še nadalje na svojem dosedanem mestu.

DIPLOMATIČNE ZVEZE MED LIBERIJO IN NEMČIJO PREKINJENE.

Generalni konzul ljudovlade Liberia v Berlinu je dobil obvestilo, da so diplomatske zveze med Liberijo in Nemčijo pretrgane.

Liberija je svobodna ljudovlada ob Zgornjevergovinskem zalivu zahodne afriške obale. Morsko obrežje, ki ga seče več manjših in večjih rek in so nekatere v spodnjem teku plovne za barkami do 120 km ni ugodno za plovstvo. Po jako rodovitnih in prav zdravih visokih planotah se potikajo sloni in pasejo antilope in bivolji. Liberia ima krasne palmovce gozde, tu rase ananas in kavovec do 12 m visoka drevesca. Podnebje je najbolj vroče na zemlji. Srednja temperatura je 27,5° C. Najbolj vroč mesec je januar; deževje nastopi dvakrat na leto, in sicer od maja do avgusta in od oktobra do konca novembra. Primorska tržišča so: Monrovia, Marshall, Edina, Buchanan. Trgovina je vsa v rokah belih. Izvažajo kavo v Nemčijo, olje na Angleško; poleg tega se izvažajo še kakao, indigo, bombaž, slonova kost, kavčuk itd. Liberia se je ustanovila leta 1822. V Washingtonu se je bilo leta 1816. ustanovilo društvo za naseljevanje oproščenih ameriških črnih sužnjev. Prvičkrat je naselilo to društvo leta 1820. na otoku Sierra Leone 30 družin osvobodnih ameriških sužnjev, a poskus se ni posrečil, ker so nasprotovale naselbini Angleži. Posrečil pa se je bil drugi poskus leta 1822. ob rtiču Monte-Serrado. Tu je ustanovilo društvo kolonijo Liberijo in glavni kraj Monrovia imenovalo po prvem predsedniku. Kolonija je bila do leta 1848. odvisna od ameriškega društva. V tem letu se je pa odpovedalo svojim pravicam in Liberia je postala samostojna. Leta 1860. se ji je pridružila zamorska ljudovlada Maryland, ki je bila ustanovljena leta 1834. Beli prebivalci si smejo pridobiti posestev samo z dovoljenjem vlade, političnih pravic pa nimajo. Predsednik in 13 reprezentantov se voli na 2 leti, 8 senatorjev na 4 leta. Vlada je sestavljena iz 5 ministrov. Denar in mero imajo angleški. Kdor je sposoben za orožje, je podvržen vojaški dolžnosti od 18. do 50. leta. Milica ima 5 polkov. Vsaka vas, ki ima 300 prebivalcev, mora imeti šolo. V deželi sta dve višji šoli za dečke in deklice. Oficielni jezik je angleški. Državne vere nimajo, razširjena pa je zelo ameriška episkopalna cerkev. Plovstvo je jako razvito. Prebivalcev ima nekaj čez 2 milijona.

UJETNIKI CENTRALNIH DRŽAV.

»Oesterreichisch-ungarische Kriegskorrespondenz« objavlja pregled o številu vojnih ujetnikov med vojsko s stanjem 1. februarja 1917. Ujetih je bilo v

Nemčiji: Francozov 367.124 (med njimi 6278 častnikov), Rusov 1.212.007 (9223 častnikov), Belgijcev 42.435 (658 častnikov), Angležev 33.129 (1104 častniki), Srbov 25.879 (nobenega častnika), Rumunov 10.157 (202 častnika). V Avstriji: Rusov 852.853 (4755 častnikov), Srbov 97.072 (709 častnikov), Črnogorcev 5595 (31 častnikov), Italijanov 92.712 (2227 častnikov), Rumunov 38.327 (542 častnikov), Francozov 465 (12 častnikov), Angležev 31 (18 častnikov). V Bolgariji: Angležev 628 (24 častnikov), Francozov 890 (21 častnikov), Italijanov 305 (7 častnikov), Rusov 5559 (120 častnikov), Rumunov 28.507 (789 častnikov), Srbov 31.679 (187 častnikov), Belgijca 2, Črnogorcev 12. V Turčiji: Angležev 11.453 (560 častnikov), Francozov 128 (9 častnikov), Rusov 10.280 (132 častnikov), Rumunov 2042 (3 častniki). Ujetih je bilo torej 1. februarja 1917 v osrednjeevropskih državah: V Nemčiji 1.690.731 (17.474 častnikov), v Avstriji 1.092.055 (8.294 častnikov), v Bolgariji 67.582 (1148 častnikov), v Turčiji 23.903 (704 častniki). Vseh vojnih ujetnikov je torej bilo 2.874.271; na posamezne narodnosti odpade na Ruse 2.080.699 (14.230 častnikov), na Francoze 368.607 (6329 častnikov), na Angleže 45.241 (1706 častnikov), na Italijane 98.017 (2234 častnikov), na Belgijce 42.437 (658 častnikov), na Rumune 79.033 (1536 častnikov), na Srbe 154.630 (896 častnikov), na Črnogorce 5607 (31 častnikov).

NEMCI IZKLJUČENI IZ KOLONIJE HONKONG.

Trgovska zbornica v Honkongu je sklenila, da izključi Nemce iz kolonije vsaj za deset let potem, ko se sklene mir. Pozneje se bodo smeli naseliti le pod strogimi predpisi.

RAZMERJE UJETIH ČASTNIKOV Z UJETIM MOŠTVOVOM.

Na vsakega v osrednje evropskih državah ujetega častnika odpade po en častnik na 145 Rusov, na 57 Francozov, na 26 Angležev, na 42 Italijanov, na 62 Belgijcev, na 50 Rumunov, na 169 Srbov in na 180 Črnogorcev.

IZGUBA NEMČIJE NA LADJAH.

Nemški kontreadmiral M. Foss je priobčil članek, v katerem pojasnjuje, kako je Nemčija rasla in bogatela od leta 1870. naprej in kako je to vzbujalo zavist in sovražstvo Angležev. Angleži se čutijo za gospodstvo poklicane in ne trpe nobenega rivala. Gospodje sveta hočejo biti Angleži in zaničujejo vse druge narode. Nemec jim ni nič več kakor culukifer, a ko so čutili, da je le kaj več in jako močan tekmovalec, se je vse njih sovražstvo koncentriralo na Nemce. Od 4. avgusta 1914. je Nemec na Angleškem in v vseh nemških kolonijah brezpraven in ker obsega angleška oblast petino vsega sveta sploh, so bili Nemci povsod prisiljeni, likvidirati svoje kupčije. Te strašne razmere se še poslabšujejo, ker zna Angleška čedalje nove države zvabiti na svojo stran. V Ameriki živi mogočna nemška manjšina, a pritisk angleškega plemena je tako silen, da se ta manjšina

še ganiti ne upa. Tekom kratkega časa je bilo uničenih mnogo milijard nemškega imetja in nemška trgovska zastava je izginila z morja. V angleških, francoskih, ruskih, italijanskih, portugalskih, ameriških, grških in brazilskih pristanih muče se nemške trgovske ladje so bile vse zaplenjene. V avgustu 1914. je štel nemško trgovsko brodogojstvo 5.459.296 ton. Izmed teh ladij je bilo vjetih na morju 74 ladij s 187.000 tonami, zaplenjenih v angleških pristanih 182 ladij s 456.000 tonami, zaplenjenih v francoskih in ruskih pristanih 94 ladij s 43.000 tonami, zaplenjenih v italijanskih pristanih 39 ladij s 172.000 tonami, zaplenjenih v portugalskih pristanih 75 ladij z 227.000 tonami, zaplenjenih v ameriških pristanih 88 ladij s 630.000 tonami, zaplenjenih v brazilskih pristanih 46 ladij z 236.000 tonami, v grških pristanih 9 ladij z 18.500 tonami, v japonskih 12 ladij s 24.500 tonami, v kitajskih 11 ladij z 22.000 tonami. Skupaj torej 630 ladij z 2.116.000 tonami. Če se računa, da je veljala zgradba vsake teh ladij po 400 mark za tono, znaša torej izguba le pri trgovskih ladjah 846.400.000 mark.

DELO SLOVENSKEGA UČITELJSTVA ZA »RDEČI KRIŽ« IN DRUGE VOJNO- POMOŽNE SVRHE.

Ljudska šola v Št. Jerneju na Dolenjskem, 125.50 K; ljudska šola v Boštanju, 103.39 K; Vincencij Berce, nadučitelj v Št. Janžu na Dolenjskem, 10 K; Keki Mandova, meščanska učiteljica na Reki, 10 K; Božo Račič, učitelj v Toplicah pri Zagorju, 10 K; dr. Tomaž Romih, ravnatelj meščanske šole v Krškem, 10 K; čisti donesek koncerta v korist oslepelim vojakom na Polzeli v Savinski dolini pod vodstvom tovariša Antona Nereta, nadučitelja v Zg. Ponikvi, 800 K; nadučitelja soproga Fran Luznarjeva na Primorskem pri Kranju, 10 K; zbirka šolske mladine na Vrđeli v mesecu aprilu, 30 K; Mara Valenčak, 2.60 K, Amalija Orehek, 2.60 K in Fani Novak, 2.60 K, vse tri učiteljice pri Sv. Juriju v Slov. goricah; zbirka zasebnega učnega zavoda J. Christofa v Ljubljani, 36.28 K; skupaj 1152.97 K.

Danes izkazanih 1.152,97 K
V zadnji številki izkazanih 270.820,78 K
Skupaj 271.973,75 K

V. VOJNO POSOJILO.

Pri nabiralističnih na slovenskih ljudskih šolah na Štajerskem se je podpisalo V. vojnega posojila: šolski okraj Brežice, 117.700 K; šolski okraj Celje okolica, 49.950 K; šolski okraj Čmurek, 31.200 K; šolski okraj Gornji Grad, 10.600 K; šolski okraj Gornja Radgona poleg v 7. št. »Učit. Tov.« izkazanih 41.500 K še 7.300 K; šolski okraj Konjice, 72.600 K; šolski okraj Kozje, 89.900 K; šolski okraj Laško, 169.400 K; šolski okraj Maribor okolica, 1.289.650 K; šolski okraj Ormož poleg v 7. št. »Učit. Tov.« izkazanih 74.000 K še 17.300 K; razen tega je bila v 7. št. »Učit. Tov.« po neljubi pomoti izpuščena vsota 900 K, ki se je podpisala po posredovanju učiteljskega in šolskega vodstva v Runču; šolski okraj Sevnica, 18.800 K; šolski okraj Slov. Bistrica, 339.500 K; šolski okraj St. Lenart, 394.250 K; šolski

okraj Šmarje, 21.700 K; šolski okraj Vransko, 114.700 K; skupaj 2.745.450 K.
Danes izkazanih 2.745.450 K
V zadnji številki izkazanih 7.446.257 K
Skupaj 10.191.707 K

SREDNJE SOLE.

Fran Omerza, prof. v Št. Vidu nad Ljubljano, 12 K; profesorski zbor na c. kr. višji realni v Ljubljani, 78.31 K; profesor dr. Fran Pernh v Ljubljani, 10 K; učiteljski zbor c. kr. učiteljskega v Ljubljani, 14.14 K; dr. Josip Marinko, c. kr. profesor v p. v Mavčičah pri Kranju, 1000 K; profesorski zbor višje realne v Ljubljani, 76.70 K; skupaj 1191.15 K.

Doslej izkazanih 46.901,07 K
Danes izkazanih 1.191,15 K
Skupaj 48.092,22 K

DENARNI USPEH SLOVENSKEGA UČITELJSTVA V DOBI VOJNE DO DANES.

Glasom izkazov v »Učit. Tovarišu«:
Za »Rdeči križ« itd. K 271.973,75
III. vojno posojilo 278.848,69
IV. vojno posojilo 2.761.038,—
V. vojno posojilo 10.191.707,—
Srednje sole 48.092,22
Končna vsota K 13.551.659,66

Cesar mladini in učitelstvu.

Dne 1. maja letos je cesar prisostoval in z velikim zanimanjem gledal otroške igre, vojaške in telovadne vaje na igriščih odločenih za dunajsko šolsko mladino. Vse, kar je videl in čul ob tej priliki je Nj. Veličanstvu toliko ugajalo, da je izdal drugi dan na naučnega ministra dr. barona Hussareka sledeče lastnoročno pismo:

Ljubi dr. baron Hussarek!

V božji svobodni naravi sem videl večeraj 2400 deklic, mladeničev in dečkov, otrok mojega glavnega in prestolnega dunajskega mesta, pri otroških igrah, vojaških in telovadnih vajah. Slišal sem iz mladih grl izborna vezbano petje. Z zadovoljstvom opažam, kako sedaj tudi šola spoznava potrebo, posvečati živo pozornost telesnemu razvoju mladine. Zahvaljujem se Vam, ljubi baron Hussarek, in vsem onim, ki umno pospešujejo to jako važno panogo mladinske oskrbe, zahvaljujem se zlasti preizkušenim učnim močem, ki vodijo, čeprav je njihovo učno delovanje ob sedanjih razmerah bistveno oteženo, njim zaupane učence pod milo nebo, skrbijo za telesno vezbanje, vzbujajo ljubezen do narave in postružujejo čustva naraščajo. Pričakujem da se bo nadaljevalo z verno in smoteno na pričetki poti. Vsakdo, kdor sodeluje, si pridobi najlepšo zaslugo, ker plemenituje najdragocenejši zaklad države, našo ljubo mladino. — Bađen, 1. maja 1917. Karel I. r. Hussarek I. r.

Lepe besede je izpregovoril naš cesar v tem lastnoročnem pismu. Povdarjal je, kako dragocen zaklad izročajo starši šoli, da ga izobrazuje in vzgaja. Izrekel je popolno priznanje učitelstvu, ki vestno vrši tudi sedaj v teh težkih razmerah svojo nalogo in se trudi, da nadomešča

šas dva igralca. — To so bile sijajne koncertne točke. Pevski zbor pod Neratovim vodstvom so tvorili izvečine domači in okoliški tovariši in tovarišice; da se učiteljstvo ob takih prilikah izkaže, je znano. V celotnem trdim o koncertu, da bi se proizvajal lahko tudi kje drugje kot na Polzeli, in povsod bi rekli, da »so imeli res umetniški užitek«. — Kar je povedati o koncertu in o vsej prireditvi ostalega, pove že poročilo samo, edinole Nerata v maski lumpacija-vagabunda in njegov šalji kuplet o aprovizaciji bi omenili: kuplet in prednašanje je vredno svoje aktualnosti.

S tem smo povedali vse. Pravzaprav naš namen itak ni bil »pisati oceno« koncertu in prireditvi, pisal sem le, da povem nekaj drugega.

V današnjih dneh se pritiska od vseh strani na šolo, da se v njej in po njej pobira za itd. Radevolje opravlja učiteljstvo ta posel in številke, ki jih priobčuje »Učit. Tov.« že skoro tri leta, kažejo, s kakšnim uspehom. Ali vse to do brotverno vojno delo je nekako službeno dolžnost, že nekako uradno, ker se vrši po naročilu oblasti. Njegova idealna stran sicer zato ni manjša in zgodovina o sedanjih vojni bo morala zapisati učiteljstvo med, najpožrtvovalnejše delavce. Prireditve na Polzeli pa kaže še več: samovoljno, iz golega idealizma se žrtvuje

učiteljstvo, daruje svoj skopo odmerjeni prosti čas, si nareja v sedanjih razmerah občutne stroške in prireja koncerte v korist siromakom, ki jih je udarila vojna.

Zaradi tega lepega idealizma sem zapisal poročilo o polzelski prireditvi, ki ni edina iz učiteljskih vrst; zaradi poglavja, ki spada pod znani naslov »Das Lied vom braven Mann«.

F. Palna.

Ženi k dvajsetletnici.

Dne šestnajstega v cvetočem maju cerkev križanska zvezala naju v zakon pred petino je stoletja. Deževalo je, brez godbe, petja svatovščina je potekala nama; z njo je tam pri teti tvoja mama v bližnji ulici prijetno naju pogostila. Noč je prišla, mesto v temo zagrnila in skrivnostno venkaj je vabila . . . Vstala sva in se od družbe zbrane poslovila, potlej iz Ljubljane vlak odnesel naju v novo bivališče na Gorenjsko je, kjer skupno si ognjišče sva priredila za dni bodoče. Popisati tu mi ni mogoče let, ki skupaj sva jili preživela. Dobro sva se vedno razumela, slova in ljubezen naju sta vodili in ljudem hudobnim še zavist budili. — Bog družino nama dal številno,

z njo pa tudi je takó obilno nama vsakršnih težav naložil ter naposled še z vojsko pomnožil, da kdo drugi bi jim morda že podlegel in v obupu po rešilnih sredstvih segel!

Utrdila so se nama pleča, toda vojna njih bremena večja, tebi tam v domovju pri družini, meni pri vojakih tu v daljini. Srce sluti mi in bridko čuti, kako zdaj življenja boj te kruti stiska, muči z vedno hujšo silo, ko otroci vzdihajo ti milo, tožni vstajajo od pičle skode, stezajo po kruhu róke blede . . . Jaz pa moram tu med tujci samovati, nič ne morem tebi, draga, pomagati, oh, to me tako boli in peče! K Bogu molim, naj te On podpira, čuva tebe, deca vsakršne nesreče in nas skoraj združi v blagru mira! Čas polagoma mi dalje teče . . . Grom topov utihne za gorami, in nebo spet zjasni se nad nami: takrat tvoje sveto materinsko delo naj plačilo bi zasluženo prejelo! S temi najsrčnejšimi željami ti čestitam žalostno — veselo in ti kličem iz srca globine: Bog ohrani v krogu te družine!

Gradeč, meseca maja 1917.

Fr. Rojec.

Takoj v začetku, ko je zadonel naš mladinski list Zvonček tja čez slovenske pokrajine, je stopil gosp. Fran Rojec v vrsto njegovih sodelavcev in mu je še danes eden najmarljivejših sodelavcev. Veliko je številu lepih pesmic, zanimivih povesti in za otroški oder primernih igrice, ki jih je napisal gosp. Rojec za Zvonček. Mnogo slik, rebusov, ugank v podobah za vse letnike Zvončka je napisal, ki razveseljujejo in bistrijo naši mladini um. Tudi sedaj, ko nosi vojaško suknjo, odkar je izbruhnila svetovna vojna, ne pozabi na Zvonček. Iz Bosne, Srbije, Gradca in od drugod mu pošilja zanimivo gradivo. Sploh se gosp. Rojec jako zanima za učiteljsko gibanje in ve čestito njegovo delo v šoli in izven nje. Dne 16. t. m. je praznoval gosp. Rojec 20 letnico svoje poroke, on v rezervni vojaški bolnici v Gradcu, gospa njegova z družino pa v Ljubljani. Ob tej priliki se spominja v lepih pesmicah svoje dobre ženske in skrbne matere svojih otrok in ji čestita žalostno-veselo.

Marljivemu sodelavniku našega mladinskega lista Zvonček čestitamo tudi mi! (Ured.)

